

MREŽA ZNANJA

Ljubljana, 11.–13. oktober 2022

Storitve akademskih knjižnic v digitalnem okolju za zagotavljanje trajnostnega razvoja skupnosti

mag. Miro Pušnik, miro.pusnik@ctk.uni-lj.si

Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani

Živimo v svetu velikih razlik med različnimi družbenimi okolji

Svet v katerem živimo

Ekonomska, gospodarska in podnebna kriza na začetku tisočletja in epidemija COVID 19 kažejo, kako ranljiv je svet, v katerem živimo.

Vojna v Ukrajini dokazuje nesposobnost družbenih elit pri reševanju temeljnih izzivov zagotavljanja trajnostnega razvoja.

Po vseh krizah v začetku tega tisočletja bo skupnost potrebovala temeljit razmislek o krepitvi demokratičnega razvoja, ki edini lahko naslovi izzive trajnostnega razvoja.

Demokracija temelji tudi na kredibilnih in kakovostnih informacijah

Demokracija digitalne skupnosti

Demokracija temelji na medsebojne spoštovanju, na spoštovanju razlik, na spoštovanju prava, na spoštovanju človekovih pravic – in na kredibilni in kakovostni informaciji.

Zanimiv fenomen: s porastom internetne pismenosti in IT tehnologije se sorazmerno zmanjšuje informacijska pismenost.

V džungli digitalnih podatkov in informacij pogosto naletimo na neresnične ali zavajajoče informacije.

INTEGRITY

VALUES

RESPECT

ETHICS

COVID je odkril veliko stopnjo nezaupanja v znanost

Znanost v okolju digitalne skupnosti

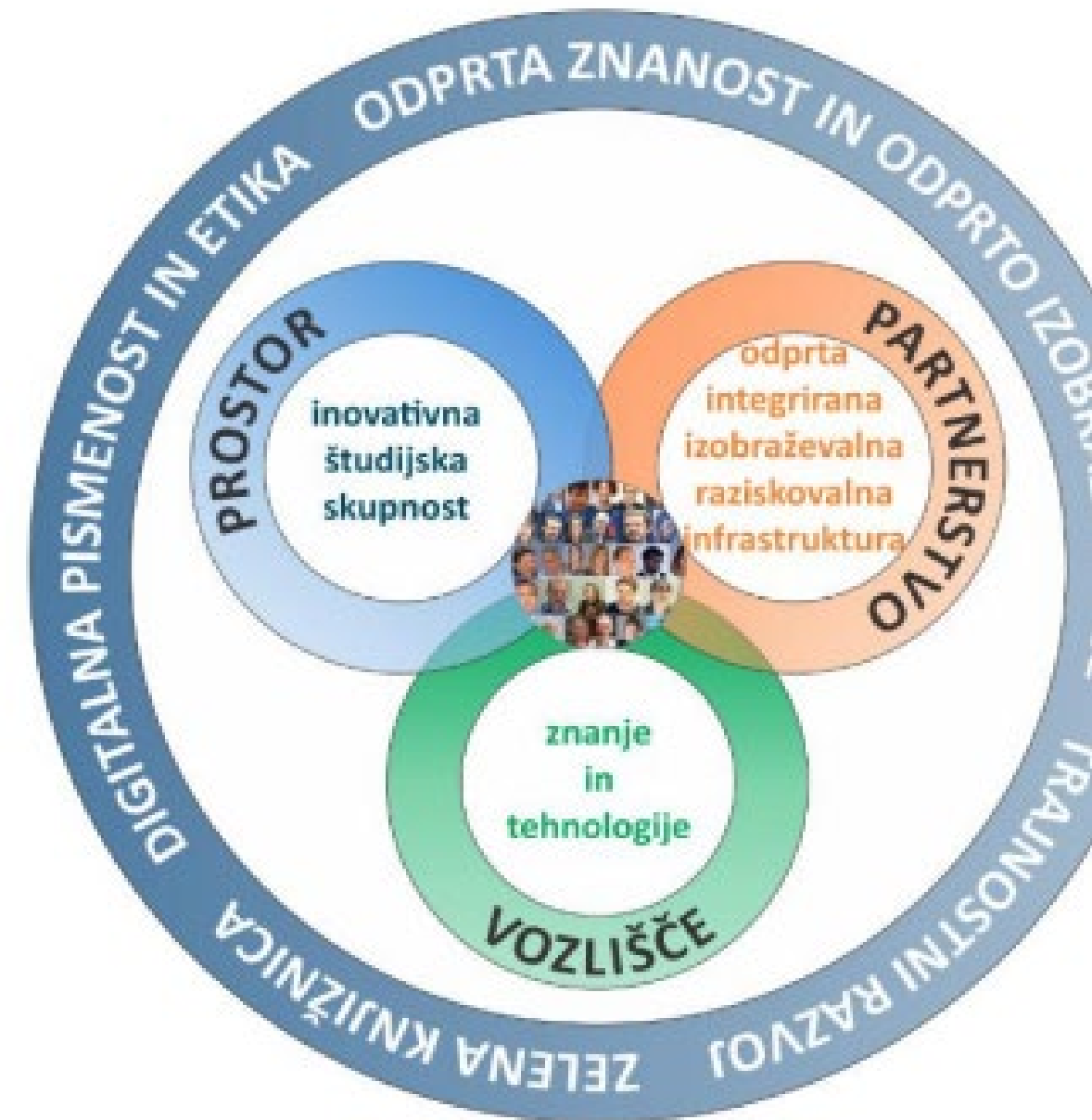
Nujno potrebne kulturne spremembe pri znanstvenoraziskovalnem delu.

Sodelovalna vs tekmovalna znanost.

Nujne spremembe načina financiranja znanosti s povečevanjem stabilnega financiranja.

Nujne spremembe sistemov ocenjevanja znanstvenoraziskovalnega dela.

Nujno povezovanje raziskovalnih organizacij z lokalno skupnostjo.

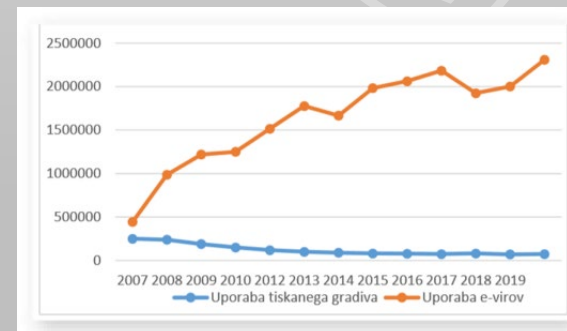
Vloga akademskih knjižnic v digitalnem okolju se spreminja

Akadske knjižnice v digitalnem okolju

Več obiskovalcev, manjša izposoja tiskanega gradiva, večja uporaba e-gradiv.

Kdo obiskuje akademске knjižnice?

Univerzitetne knjižnice kot učni centri oziroma kot platforme za deljenje znanja.

Univerza v Ljubljani
Universitas Labacensis

Digitalna knjižnica Univerze v Ljubljani

<https://dikul.uni-lj.si>

[Izbirno iskanje](#) [Ukazno iskanje](#)

Iskalni niz

* vse gradivo ▾

POIŠČI 🔍

Knjižnice

× UL - Univerza v Ljubljani

×

i Razširi iskanje na vse e-vire (tudi tiste, ki niso naročeni)

Trenutno NISTE avtorizirani za dostop do e-virov UL. Za polni dostop se [PRIJAVITE](#).

Portal Digitalne knjižnice Univerze v Ljubljani

Portal Digitalne knjižnice Univerze v Ljubljani je spletni portal, s katerim uporabniki lahko iščejo v centralnem indeksu bibliografskih podatkov. Ta zajema več sto milijonov naročniških in prosto/odprto dostopnih virov svetovnih založnikov ter drugih ponudnikov strokovnih in znanstvenih informacij z vseh znanstvenih ved. Na osnovi portala uporabniki Univerze v Ljubljani lahko dostopajo tudi do celotnih besedil člankov e-revij in do poglavij e-knjig ...Več o portalu DiKUL ...

Akadske knjižnice igrajo pomembno vlogo pri spremembah v znanosti

Akadske knjižnice in spremembe v znanosti

Promocija odgovornih sistemov ocenjevanja znanstvenoraziskovalnega dela.

Infrastruktura za odprto znanost.
Podpora odprtim objavam.

Podpora in spodbujanje RDM.

Podpora in spodbujanje zgodnjega in odprtega deljenja raziskav.

Občanska znanost.

Akadske knjižnice kot promotorji odgovornih metrik

Ocenjevanje znanstvenoraziskovalnega dela

Kakovost dela in ne kakovost platforme znanstvene objave.

Številne deklaracije in resolucije:

- deklaracija DORA
- manifest iz Leidna
- Agreement on Reforming Research Assessment (20. 7. 2022)

Coalition on Advancing Research Assessment (CoARA).

Odprti recenzijski postopki (dobra praksa na platformi Open Research Europe).

Akadske knjižnice so eden ključnih deležnikov pri zagotavljanju infrastrukture za odprto znanost

Infrastruktura odprte znanosti

V Sloveniji tradicionalno odprta integrirana raziskovalna infrastruktura.

Vzpostavitev in delovanje repozitorijev, projekt openscience.si.

Analitika odprte znanosti.

Ustrezne pogodbe z založniki za zagotavljanje odprtosti.
Informacijska podpora odprti znanosti.

Avtorskopravna vprašanja.

Pridobivanje ustreznih kompetenc.

Ključni cilj je, da raziskovalci obdržijo avtorske pravice in za to nimajo dodatnih finančnih obvez

Odprto deljenje znanstvenih objav

Komercialne založbe mednarodne znanstvene literature med najbolj dobičkonosnimi podjetji.

Nujna odprtost znanstvenih del, ki pa jo je potrebno plačati.

Objave v odprtodostopnih revijah in naročniških revijah.

Pogajanja in dogovori z založniki za odprtost.

Zagotavljanje transparentnih in vzdržnih cen APC.

Licenciranje in avtorskopravna vprašanja.

Plan S

Making full & immediate
Open Access a reality

[Plan S](#)[Principles & Implementation](#)[Services](#)[cOAlition S](#)[News](#)[Resources](#)[FAQ](#)[Blog](#)

Plan S

Making full and
immediate
Open Access a
reality

<https://www.coalition-s.org/>

About Plan S

Plan S is an initiative for Open Access publishing that was launched in September 2018. The plan is supported by cOAlition S, an international consortium of research funding and performing organisations. Plan S requires that, from 2021, scientific publications that result from research funded by public grants must be published in compliant Open Access journals or platforms.

[Read more](#)

 Plan S

Has Plan S affected
your publishing practices?

[Let us](#)

Impact Survey 2022

Research and Innovation

Open Research Europe

 SUBMIT YOUR RESEARCH

Browse

Gateways & Collections

How to Publish ▾

About ▾

Resource Hub ▾

Blog

Browse

Choose subject area ▾

1-20 of 268 results

Advanced search ▾

Publish your Research

Are you a Horizon 2020 or Horizon Europe beneficiary? Discover the benefits of transparent publishing of a wide range of article types.

Submit your Research

[See guidelines and policies.](#)

RESEARCH ARTICLE

AWAITING PEER REVIEW

Mobilefuge: A low-cost, portable, open source, 3D-printed centrifuge that can be powered by a mobile phone [version 1; peer review: awaiting peer review]

AUTHORS Mohini Bhupathi, Ganga Chinna Rao Devarapu

FUNDER **Horizon 2020 Framework Programme**

PEER REVIEWERS Invited

PUBLISHED 22 Sep 2022

<https://open-research-europe.ec.europa.eu/>

Taylor & Francis
Transformative agreement

ScienceDirect

ELSEVIER
Transformative agreement

DOAJ DIRECTORY OF
OPEN ACCESS
JOURNALS
Fully open journals

ROYAL SOCIETY
OF CHEMISTRY
Transformative agreement

nature

No embargo if funder requests

Transformative agreement Free for publication from O 2020 in O Europe

Science
JOURNALS AAAS
Rights Retention Strategy

emerald
PUBLISHING
Transformative agreement

No embargo if funder requests

OXFORD
UNIVERSITY PRESS
Transformative agreement

SAGE
Publishing
Transformative agreement

WILEY
Transformative agreement

IOP
science
Transformative agreement

Pri RDM lahko akademske knjižnice raziskovalcem odgovorijo na številna vprašanja, ki se pojavljajo!

Odgovorno ravnanje z raziskovalnimi podatki

Deljenje po načelih FAIR in po načelu „odprto, koliko je mogoče, zaprto, kolikor je nujno“.

Akademske knjižnice lahko s sorazmerno majhnimi finančnimi vložki bistveno prispevajo k reševanju problemov na tem področju.

Nujno sodelovanje na nacionalnem nivoju ter vzpostavitev mreže podpornih centrov.

Nujno pridobivanje ustreznih kompetenc.

Nove kompetence – novi poklicni profili.

DiRROS Data

DiRROS Data je spletna storitev repozitorija DiRROS, ki raziskovalcem nudi informacije v zvezi z ravnanjem z raziskovalnimi podatki (*Research Data Management*, RDM), tako pri objavah v repozitoriju DiRROS kot pri objavah in arhiviranju znanstvenih del v drugih repozitorijih ali na platformah za deljenje podatkov. Na vsa vprašanja vam lahko odgovorijo naši informacijski specialisti, ki vam lahko nudijo pomoč in podporo tudi pri različnih korakih ravnanja z raziskovalnimi podatki.

Iskanje po DiRROSu

<https://dirrosdata.ctk.uni-lj.si/>

Ravnanje z raziskovalnimi podatki

Anotirane predloge za DMP

Priporočila in namigi

Koncept občanske znanosti je ključen pri ponovni vzpostavitvi zaupanja v znanost

Podpora konceptu občanske znanosti

Akadske knjižnice projektom občanske znanosti nudijo svojo infrastrukturo.

Vzpostavitev in delovanje kontaktnih točk za podporo delovanju občanske znanosti.

Dve ključni nalogi: povezovanje infrastruktur, povezovanje deležnikov.

Vključevanje akademskih knjižnic v mednarodne povezave: LIBER Europe, ESCA...

Nujno povezovanje akademskih knjižnic z drugimi tipi knjižnic (splošnimi, šolskimi...).

NOVICE

Z objavo novic s področja občanske znanosti in drugih novic, povezanih z različnimi praksami odprte znanosti vas želimo čim bolj ažurno obveščati o novostih na tem področju v lokalnem kot tudi mednarodnem okolju. Trudimo se, da so novice čim bolj raznolike in opisujejo različne vidike občanske znanosti. Obveščamo vas tudi o številnih dogodkih kot so na primer različne predstavitve projektov, razstave in drugi dogodki, ki zanimajo občanske raziskovalce.

PREBERI VEČ

PROJEKTI

DOGODKI in PREDSTAVITVE

KATALOG INFRASTRUKTUR

Znanje je temelj trajnostnega in demokratičnega razvoja skupnosti!

Nujnost povezovanja znanstvene in širše skupnosti

Implementacija znanstvenih dosežkov v skupnosti je temeljni smisel znanstvenoraziskovalnega dela.

Trajnostni in demokratični razvoj skupnosti temelji na znanju.

Akadske knjižnice predstavljajo most med znanstveno in širšo skupnostjo.

Nujna implementacija infrastruktur za odprt in širok dostop do znanstvenih del vsakomur ter učinkovita komunikacija znanosti.

Hvala za pozornost!

